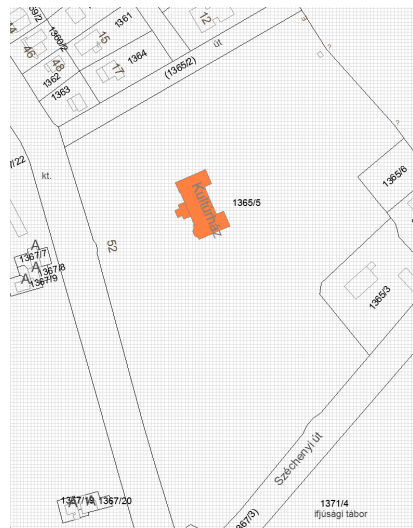

A helyi építészeti örökség települési értékleltára

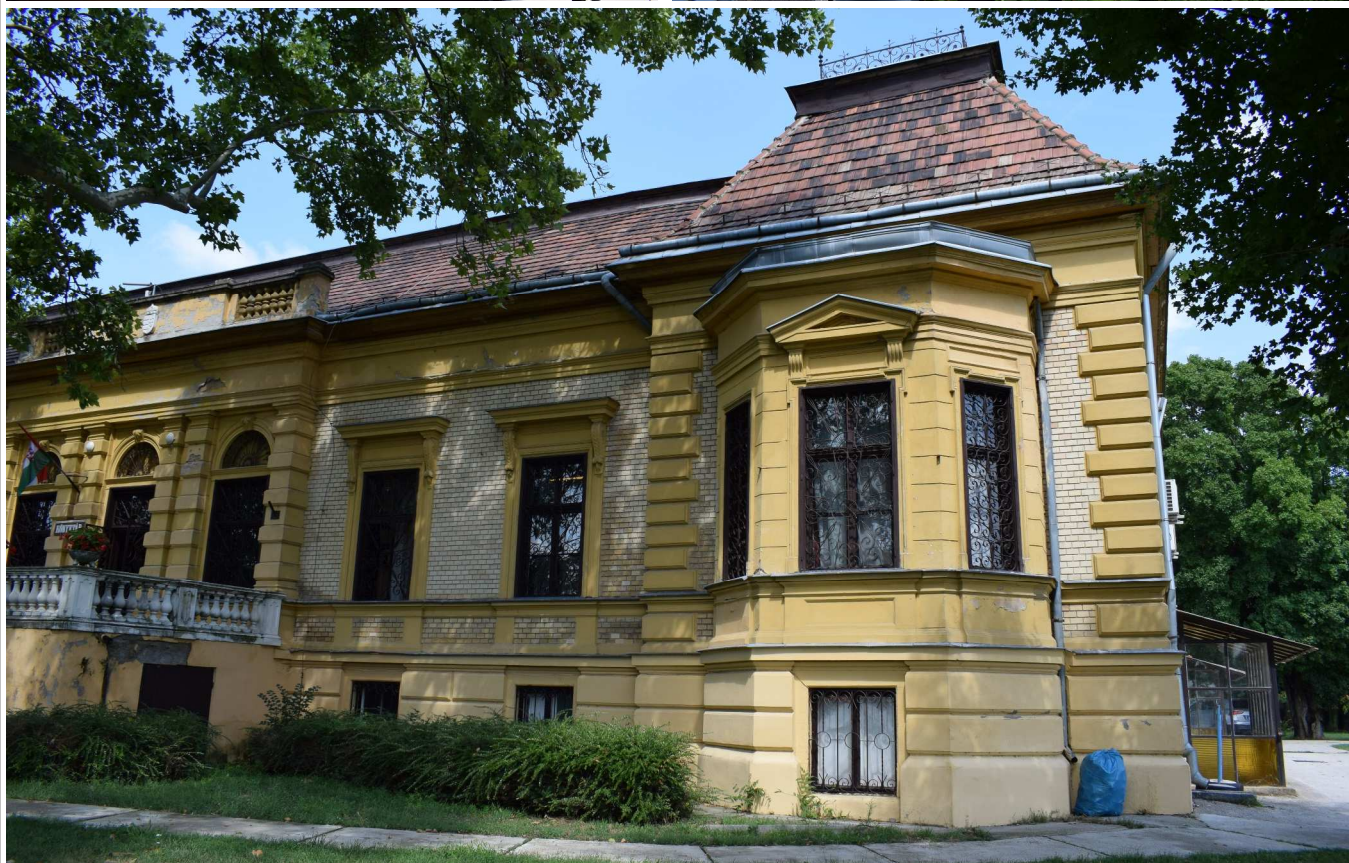
Sorszám	Cím	Név	Védelem	Helyrajzi szám
HV-1	Tópart u. 52.	WENCKHEIM KASTÉLY ÉS PARKJA	Helyi egyedi védelem	1365/5
HV-2	Tópart u. 26.	MANNDORFF-KÚRIA POLGÁRMESTERI HIVATAL	Helyi egyedi védelem	1317/1
HV-3	Viola u. 10.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	1348/1
HV-4	Fő u. 19.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	1086
HV-5	Fő u. 23.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	1084
HV-6	Fő u. 29.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	1065/1
HV-7	Ország út	VÍZTORONY	Helyi egyedi védelem	733
HV-8	Fő utca 60.—62.	UTCAKÉP	Helyi egyedi védelem	1015, 1016/1, 1017
HV-9	Fő utca 64.	CIVILHÁZ (VOLT KÖZSÉGHÁZA)	Helyi egyedi védelem	1014/1
HV-10	Fő utca	LAKÓHÁZ—VOLT POSTA ÉPÜLETE	Helyi egyedi védelem	877/8
HV-11	Fő utca 103.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	911/1
HV-12	Fő utca 105.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	912
HV-13	Fő utca 113.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	917/3
HV-14	Fő utca 95.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	998/2
HV-15	Templom köz 1.	REFORMÁTUS TEMPLOM	Helyi egyedi védelem	887
HV-16	Templom köz	TIMÓTEUS HÁZ, VOLT REFORMÁTUS ISKOLA	Helyi egyedi védelem	886
HV-17	Templom köz 1.	REFORMÁTUS SZOLGÁLATI LAKÁS	Helyi egyedi védelem	887
HV-18	Fő utca 152. - 154.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	956/2, 957/2
HV-19	Pincesor Meszleny-temető és a benzinkút között	ALSÓ PINCESOR	Helyi egyedi védelem	634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642
HV-20	Bence hegy, Pincesor	PINCESOR	Helyi egyedi védelem	239, 240, 241
HV-21	Sárgaföldes út	PINCESOR	Helyi egyedi védelem	160/6, 160/7, 160/8, 160/9, 160/10, 160/11, 160/12, 160/13, 160/14, 160/15, 160/16
HV-22	Fő utca	KŐHÍD	Helyi egyedi védelem	1045
HV-23	Fő utca 43.	LAKÓHÁZ	Helyi egyedi védelem	1048/1
HV-24	Fő utca 158.	VELENCE ŐSI TEMPLOMA –BOD KÁPOLNA	Helyi egyedi védelem	963
HV-25	Vasútállomás	VASÚTÁLLOMÁS	Helyi egyedi védelem	4312
HV-26	Fő utca 81.	PETHEŐ-BELATINY PINCE	Helyi egyedi védelem	880/2

Sorszám:		WENCKHEIM KASTÉLY ÉS PARKJA	
HV-1	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Tópart u. 52.		
HRSZ:	1365/5		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Volt Wenckheim-kúria 1890 körül épült, neoreneszánsz épület. A kastély szabadon álló, magas földszintes, alapincézett megközelítően U-alaprajzú épület. Főhomlokzata 3+2+3+2+(1+1+1) osztású, középrizalitja előtt kőbábos mellvédű terasz húzódik, melyhez lépcső vezet fel, az épület alatt húzódó alagsor miatt. Ablakai és ajtaja félköríves záródásúak, felettük kőbábos attika látható. A főhomlokzat két szélén manzárdtetős sarokrizalitok állnak. Nyerstégla burkolatú falainak sarkai kváderes díszítést kaptak. Hátsó homlokzata 2+7+2 osztású, a két erősen kilépő oldalrizalit között fából készült, üvegezett veranda húzódik. A jobb oldali rizaliton Kossuth emléktáblát helyeztek el. Bal oldali homlokzata öt tengelyes, a jobb oldali 2+1+2, a középső ablak félköríves záródású. Ma a városi könyvtár kapott helyet az épületben, valamint a Velencei Helytörténeti Egyesület kiállító terme és irodája is itt található. Bal oldali szárnyában van a házasságkötő terem. Az alagsorban civil szervezetek és a sportegyesület kapott helyet. A parkban egy edzőpálya és egy futballpálya épült, különlegesen szép kilátással.			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
Az alagsor falainak belső felén kisebb-nagyobb mértékű felvizesedés nyomai látszanak. Ezért talajnedvesség elleni szigetelési technológia mellett felszíni, és/vagy felszín alatti vízelvezetési megoldások alkalmazása szükséges. A külső falak állapota megfelelő, de kisebb - nagyobb mértékű homlokzati renoválás keretein belül a vakolatdíszek valamint vakolt felületek javítása javasolt. A tetőszerkezet pótlása, annak állagmegóvása indokolt. A kerámia cserép héjalás rossz állapota miatt cserére szorul.			
Források: VÉB_2015_21 Wenckheim kastély—Velence Értéktár Bizottság Fehér VÁRtervező Kft.— Velence Könyvtár projektterv műszaki leírása 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek http://helyiertekek.e-epites.hu/ - Helyi védett értékek Velence			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

A kastély régen

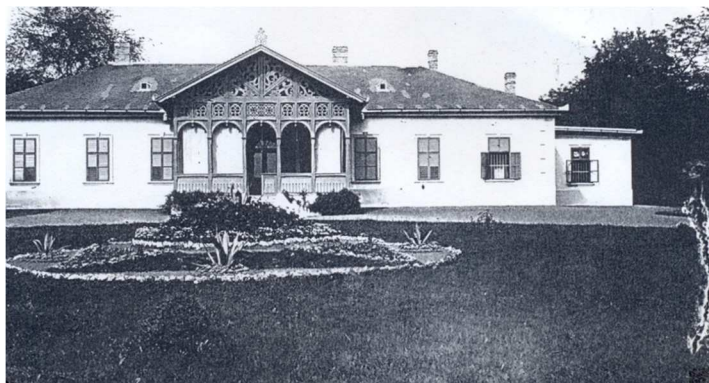

Napjainkban

Sorszám: HV-2	MANNDORFF-KÚRIA POLGÁRMESTERI HIVATAL		
	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Tópart u. 26.		
HRSZ:	1317/1		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK			HELYSZÍNRAJZ
Báró Manndorff Géza Velence Tükrös nevű részét vásárolta meg az 1890-es években. (A pfaunhofeni és wissenauai Manndorff család 1644-ben kapott birodalmi bárói rangot.) A bárót a századfordulón a fehérvári kerületben függetlenségi programmal országgyűlési képviselővé választották gróf Zichy János kultuszminiszterrel szembe. Hogy képviselői munkáját jól elláthassa, az időigényes tükrösi birtokot eladta 1905-ben és helyette a falu belterületén vásárolt kúriát. (Ezen épület építtetője ismeretlen.) Szabadon álló, földszintes, összetett alaprajzú épület. A kúria jelenlegi formája átalakítás eredménye. Homlokzatán a középrész előtt újonnan kialakított pilléres középrész húzódik, a mögötte levő három félköríves záródású nyílás eredeti. A jobb szélén manzárdtetős sarokrizalit látható. A kúriát kisebb park övezi. A bárói család 1923-ig használta az épületet, ekkor capelloi gróf Wickenburg Márknak és feleségének, muraszombathi, széchyszigeti és szapári Szapáry Eszter grófnőnek adták el. A Wickenburg család 1705-ben kapta birodalmi bárói, 1715-ben cseh bárói, 1790-ben birodalmi grófi, végül 1812-ben osztrák grófi címét. Wickenburg Márk császári és királyi kamarás, főhadnagy, közös külügyminisztériumi osztályfőnök, majd magyar királyi kereskedelemügyi államtitkár lett. A gróf 1924-ben, felesége 1944-ben hunyt el Velencén. Mivel a házaspárnak nem volt gyermeke, a kúriát a Szapáry rokonság örökölte, majd rövid ideig a Nemeskéri Kiss família volt a tulajdonos, egészen az államosításig. A II. világháborúban megsérült épület a község tulajdona lett, a helyreállítás után a községháza költözött a falai közé. Jelenleg is a Polgármesteri Hivatalnak ad otthont.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			FOTÓK
Felújítás során javasolt az épülethez jobban illeszkedő tömegarányok megtalálása, az egyszerűbb tetőformák alkalmazása. Célszerű a kúria eredeti megjelenéséhez hasonló előtető és annak tartószerkezetének kialakítása.			
Források:			
VÉB_2015_65 Manndorf kúria PMH —Velence Értéktár Bizottság Fehér VÁRtervező Kft.— Velence Polgármesteri hivatal projektterv műszaki leírása 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
Fehér VÁRtervező Kft.			2019

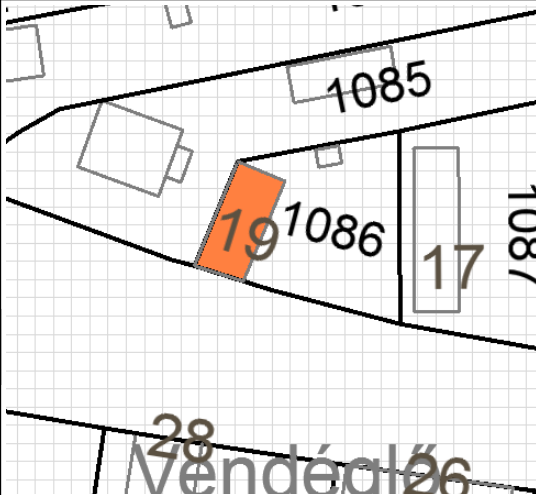
A kúria régen

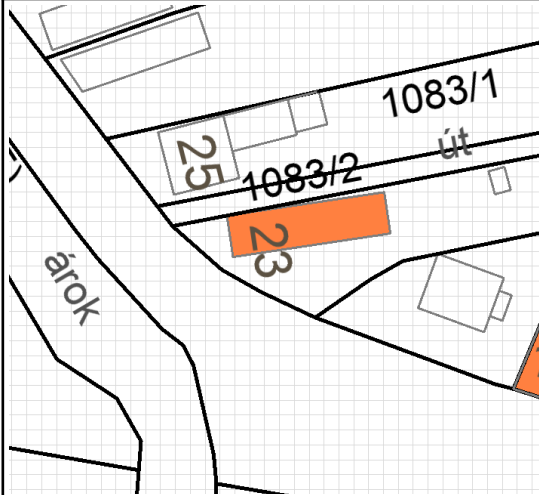

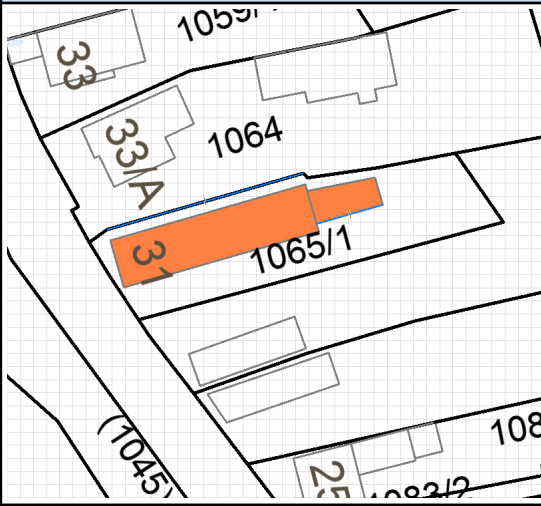
Napjainkban

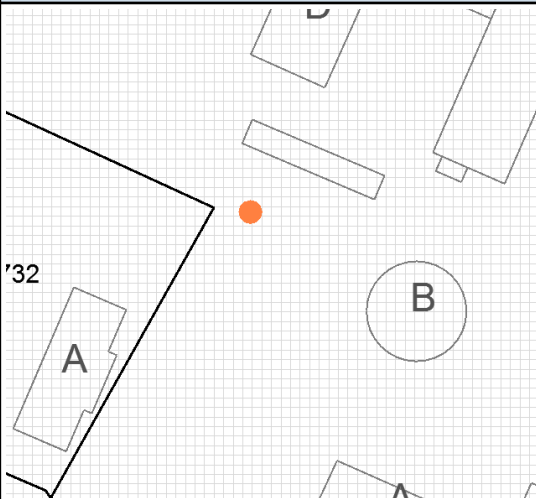

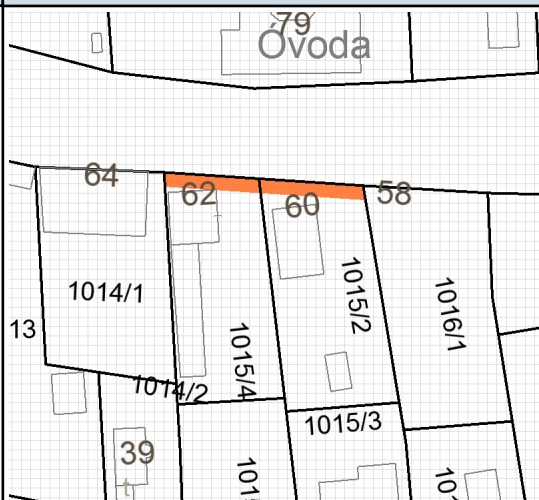
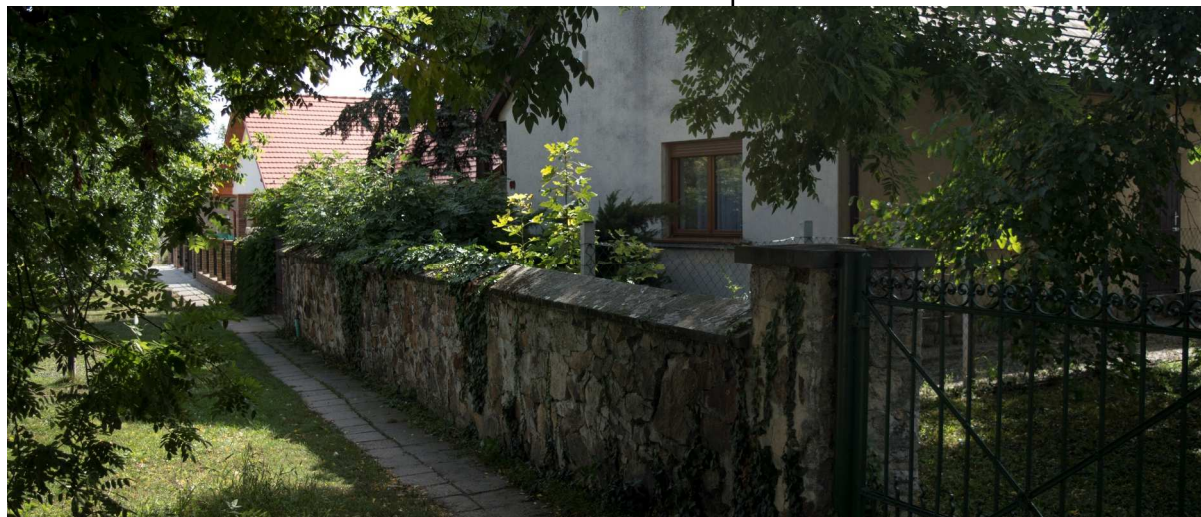
Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-3	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Viola u. 10.		
HRSZ:	1348/1		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Lakóház, népi (oldalhatáron álló, nádtetős parasztház, részben—pl. utcai ablak átépítve) Egyre romló állapotban van, a melléképületek egy része állékonyságát veszítette, összedőlt.			
		FOTÓK	
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
Az épület tetőszerkezetének sürgős felújítása, a nádfedés javítása, csapadékvíz elvezetés megoldása szükséges. Az épület egyéb részeinek állagmegóvása, jókarba helyezése is elvégzendő. A homlokzati kiképzések, tömegarányok megtartása. A melléképületek életveszélyes állapotban vannak. Újjáépítése, vagy elbontása szükséges.			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete			
Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

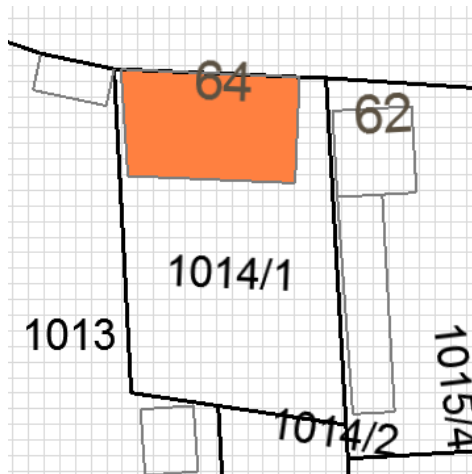
Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-4	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő u. 19.		
HRSZ:	1086		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Lakóház, népi (jelenleg fogadó) a homlokzati felirat szerint 1900-ból. (a fedés nádról cserépre cserélve; utcai ablak átépítve) Háromosztatú ház, ahol a helyiségek egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épültek. A központi helyiségek a konyhából nyíltak (első szoba, hátsó szoba). A belső tér átépített. (Valaha nyitott kéményes volt.)			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK	
Felújított, jó állapotban van. Későbbi felújítások során javasolt a tömegarányok homlokzati kiképzések megtartása.		 	
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_85_Fő utca 19.— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-5	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő u. 23.		
HRSZ:	1084		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Lakóház, népi, a homlokzati felirat szerint 1897-ből (oldalhatáron álló, tornác nélküli parasztház, nádtetős fedés átépített, tetőablakokkal). Az épület jó szerkezeti állapotban van, jelenleg lakatlan.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK	
Az épület homlokzati vakolatának javítása szükséges. Javasolt a homlokzati festék eltávolítását követően a teljes homlokzat mészfestése.			
			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_86_Fő utca 23.— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám: HV-6	LAKÓHÁZ	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Fő u. 29.	
HRSZ:	1065/1	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Népi lakóház. Oldalhatáron álló, tornácos cserépfedéses parasztház; az utcai homlokzat és a fedés átépített, kő-vaskerítéssel. Eredetileg háromosztatú lakóépület volt, ahol a helyiségek egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épültek. A falak 60 cm vastagságúak, döngölt sárfal és vályogtéglá építésű. A központi helyiségek a konyhából nyíltak (első szoba, hátsó szoba), a többi helyiség (kamra, istálló - lebontva) a nyitott folyosóról nyílt. A hátsó telekrész új házzrészrel bővült. A nyárikonyha és az ólak, valamint egyéb mellékhelyiségek a szemközti oldalon sorakoznak. A belső átalakítás történt az épületben (korábban nyitott kéményes volt.) .		
FOTÓK		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		
Felújított, jó állapotú lakóépület.		
		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_87_Fő utca 29.— Velence Értéktár Bizottság		
Fehér VÁRtervező Kft.		2019

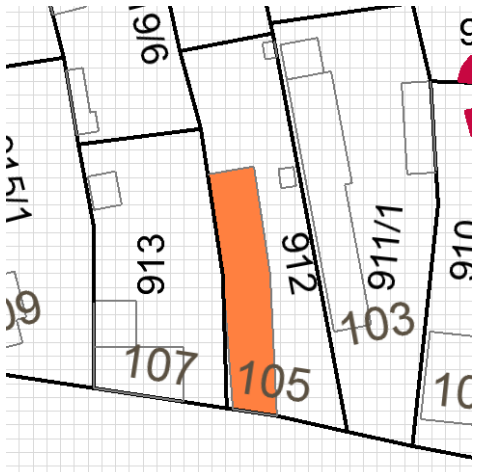
Sorszám:	VÍZTORONY	
HV-7	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Ország út	
HRSZ:	733	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Kb. 50 méter magas, tetején kiszélesedő, kör alakú építmény. Az Agárdi Állami Gazdaság Agrokomplex telepének vízellátását biztosította valamikor. A városi vezetékes víz bevezetése után nem használják az eredeti célra. Klinkertéglából készült az egész építmény. 16 db „lőrésnyi” ablak épült a tetején körben. Magastető, a tetőfedés javításra szorul.		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK
A tetőfedés javítása szükséges.		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2016_70_Agro_viztorony.— Velence Értéktár Bizottság		
Fehér VÁRtervező Kft.		
2019		

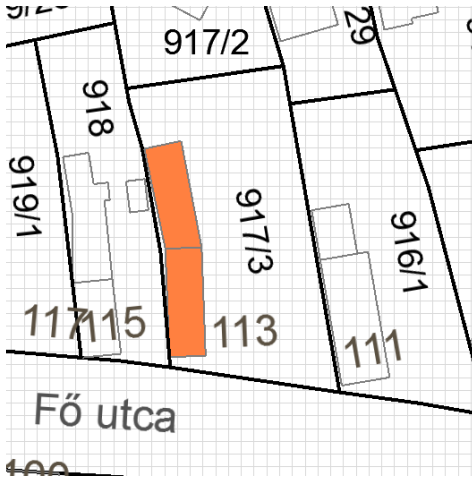
Sorszám:		UTCAKÉP	
HV-8	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 60.—62.		
HRSZ:	1015/2, 1015/4		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Védendő utcakép, kőkerítésekkel. A sukorói kőbányából való kővel kirakott kerítések. Az eredeti kapukat már kicserélték.			
		FOTÓK	
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
A kerítések megfelelő állapotban vannak, opcionálisan tisztítás majd felületkezelés, impregnálás javasolt.			
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_106_107_- Fő utca 60-62— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

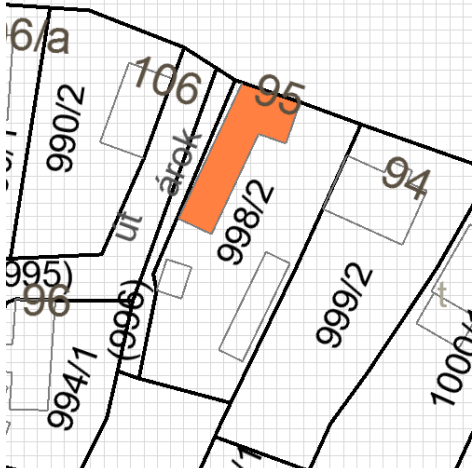
Sorszám: HV-9	CIVILHÁZ VOLT KÖZSÉGHÁZA	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Fő utca 64.	
HRSZ:	1014/1	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
A XIX. század második felében épült, Velence első községházaként. A húszas években utcai falán helyezték el az I. világháború áldozatainak emléktábláját. Az 1950-es évekig ez volt a funkciója, majd amikor a községi tanács a volt Manndorff-kúriába költözött, néhány évtizedig tanárlakásként is használták. Ma, felújítás után civilházként működik.”		
		FOTÓK
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		
Az iskola épülete felújításra került, szerkezete jó állapotban van. A tetőfedés cseréje javasolt.		
		
		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek		
Fehér VÁRtervező Kft.		2019

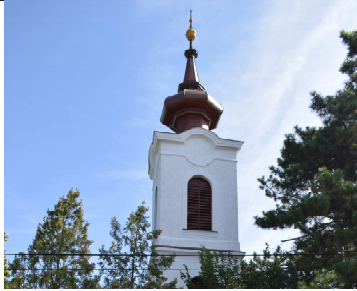
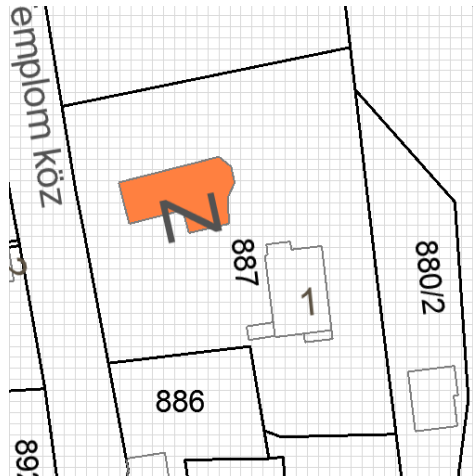
Sorszám:		LAKÓHÁZ—VOLT POSTA ÉPÜLETE	
HV-10	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca—Bethlen utca		
HRSZ:	877/8		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A Fő utca—Bethlen utca sarkán, az óvoda mellett álló épület (vagy annak eredeti változata) már a XIX. század elején postaállomásként szolgált, majd csaknem száz esztendeig Velence postahivatala volt. A posta elköltözése után sokáig romos volt, később magánkézbe került, helyreállították, ma lakóház.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK	
Az épület és környezete felújított, jó állapotú. Továbbra is javasolt az épülettömeg, tetőforma megtartása. 			
Források: Velencei értéktár bizottság helyi védelességgel kapcsolatos módosító javaslatai a velencei képviselőtestület részére			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

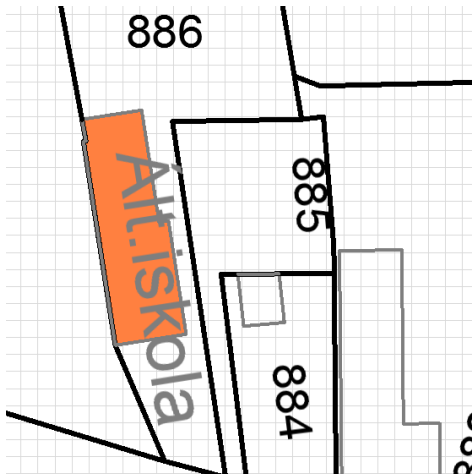
Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-11	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 103.		
HRSZ:	911/1		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Lakóház, népi. Oldalhatáron álló, előkertes, tornác nélküli parasztház, nádfedéssel. Nyújtott soros alaprajzú ház. A központi helyiségek a konyhából nyíltak, a melléképületekből egy önálló lakrészt alakítottak ki. Az épület felújítása, átalakítása folyamatban van.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK	
Az épület utcafronti részének felújítása javasolt. Az utcai homlokzaton a lábazat vakolása és az épület körül a csapadékvíz elvezetésének megoldása javasolt.		 	
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_81_ - Fő utca 103— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

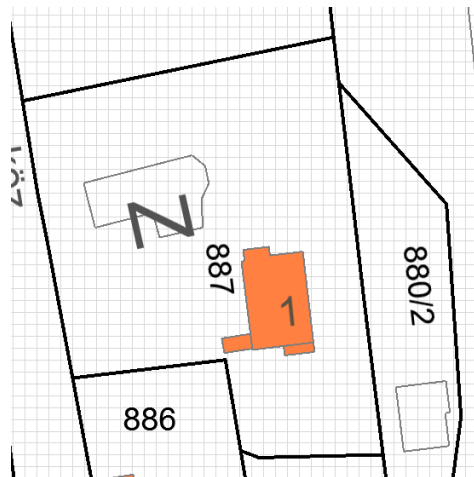
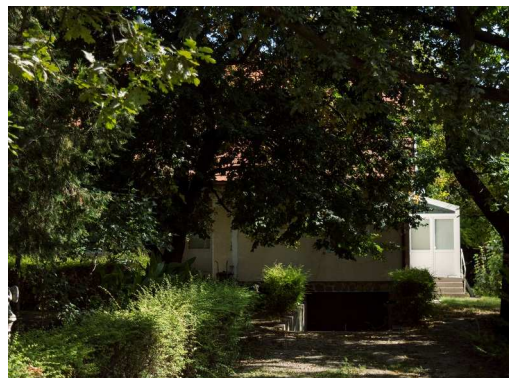
Sorszám:		LAKÓHÁZ		
HV-12	VÉDELEM JELLEGE:			
	Helyi egyedi védelem			
CÍM:	2481 Velence Fő utca 105.			
HRSZ:	912			
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ		
Oldalhatáron álló, tornácos parasztház, palafedéssel; a tornác az utcáról boltíves ajtóval nyílik. Három osztatú ház. Az első szoba, a hátsó szoba, a konyhából nyílt. A többi helyiség a nyitott folyosóról nyílt.				
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK		
A XXI. Század fordulóján történt felújítás az épületben. Napjainkban a lábazati vakolat javítása szükségessé vált. A tetőfedés tisztításra szorul, illetve a kerítés korrózió elleni védelmét is javasolt megoldani. A későbbi felújítások során törekedni kell a tömegarány, a stílus és a színek megtartására. 				
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_82_ - Fő utca 105— Velence Értéktár Bizottság				
Fehér VÁRtervező Kft.		2019		

Sorszám:		LAKÓHÁZ		
HV-13	VÉDELEM JELLEGE:			
	Helyi egyedi védelem			
CÍM:	2481 Velence Fő utca 113.			
HRSZ:	917/3			
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ		
Oldalhatáron álló, tornác nélküli parasztház, eredetinek látszó ablakokkal, nádfedéssel. A jó állapotban levő ház magánkézben van. Háromosztatú ház. (Első szoba, konyha, hátsó szoba.) A főbejáratnál utólag fedett terasz épült fa szerkezettel, nádfedéssel.				
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK		
Az épület jó állapotú, a környezete rendezett. Az utcakép javítása érdekében javasolt az utcafronti homlokzatra szerelt hírközlési berendezés áthelyezése. 				
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_83_ - Fő utca 113— Velence Értéktár Bizottság				
Fehér VÁRtervező Kft.		2019		

Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-14	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 95.		
HRSZ:	998/2		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Saroktelekre oldalhatáros beépítéssel, L alakú alaprajzzal, belső tornáccal épült népi lakóház. Falszerkezete vályog/vályogtégla. Jelenleg is őrzi klasszikus formáját, színeit, anyaghasználatát. Tetőszerkezete és nádfedése jó állapotú. Környezete rendezett, magántulajdonban van.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK	
Felvizedés okozta vakolat, festéklemállás figyelhető meg a homlokzatokon. Indokolt az épület körül csapadékvíz elvezetésének megoldások a további állapotromlás, akár szerkezetre kiterjedő károsodás elkerülése érdekében. A vízelvezetés megoldása után a vakolat helyreállítása és mészfestése javasolt.			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete			
Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
2016_80_ - Fő utca 98— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

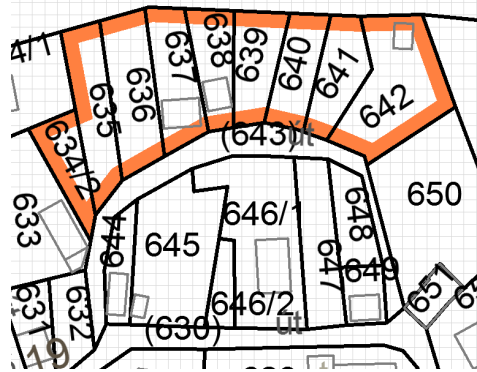
Sorszám: HV-15	REFORMÁTUS TEMPLOM	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Templom köz 1.	
HRSZ:	887	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Épült 1743-ban paraszt-barokk stílusban. Tornya 1806-ban épült Bence-hegyi sziklakövekből. Külön érték 19. századi szószéke, a 18. sz. végéről fennmaradt cintórium-ajtaja. Helybeli mesterek munkája a boltíves cintórium, templombelső egésze, berendezése (pl. keresztelő-medence), a templom udvara, ill. ősparkja. A templom a Velencei-tó környékének második legrégebbi református temploma. 1743-ban épült kizárólag a velencei református (kálvinista) hívek adományából. A templom mintegy 250 ülőhellyel rendelkezik. A toronyban két harang található, ezek 20. századiak, sajnos a templom eredeti, 18-19. századi harangjai a háborúban elpusztak.		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK
A templomot a közelmúltban teljesen felújították. . 		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_04_ - Református templom — Velence Értéktár Bizottság		
Fehér VÁRtervező Kft.		2019

Sorszám:		TIMÓTEUS HÁZ, VOLT REFORMÁTUS ISKOLA	
HV-16	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Templom köz		
HRSZ:	886		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A református templom udvarán található egykori református iskola eredeti épülete 1798-ban épült, fennállása során többször átépítették. Eredeti, már fel nem lelhető mestergerendáján az alábbi feliratot találták: „Építtette 1798 dik Esz T T Honos, F Ádám, Préd és Tüth András Ref Kis András Kurát Horváth Sámuel Bori Mihály által” Mindig is református iskolaként működött. A háború után az ófalusi rész egyetlen iskolája volt a „Zöld” iskolarész megépüléséig. Egy téglalap alakú épület, cserépfedéssel. Külső oldaláról lépcsővel ellátott bejárat volt, amit befalaztak. A régi bejáratról jobbra és balra is három-három ablak található utcafrontra. Közvetlen szomszédja a szolgálati lakás. Jelenleg nyári imatáborokat szerveznek, zárandokok pihenőhelye, olvasótábor, valamint egyházi közösségi tér			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
Jó állapotú, a lábazat vakolatának javítása, illetve a további felvizesedés elkerülése végett szivárgó rendszer telepítése javasolt.			
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_17 - Timoteus ház — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám: HV-17	REFORMÁTUS SZOLGÁLATI LAKÁS	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Templom köz	
HRSZ:	887	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Ősidők óta a református pap szolgálati lakásaként funkcionált. Ha túl sok volt a tanuló, akkor egy szobájában osztálytermet is berendeztek. Lengyel Lajos újtelepi tanító szülei (mint református lelkész család) laktak a házban. Nyugdíjazásuk után nem volt hova menniük, halálukig ebben a házban laktak. Így a református közösség kénytelen volt új paplakot építeni a kertben. Sátortetős, ikerablakos épület, a város központjában. 2014-ben felújították, állapota jó.		
		FOTÓK
		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		
Jó állapotú.		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_118-119. - Volt református iskola és szolgálati lakás — Velence Értéktár Bizottság		
Fehér VÁRtervező Kft.		

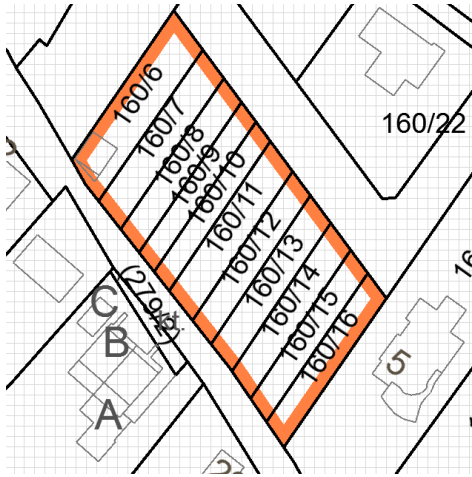
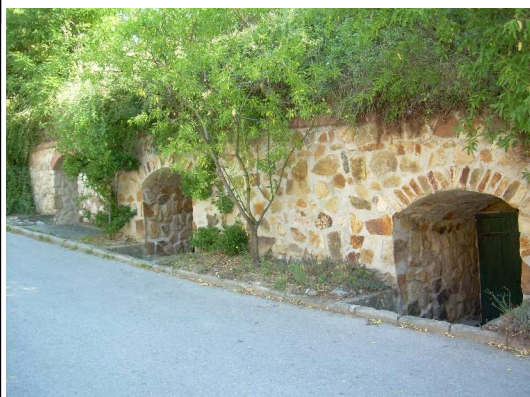
2019

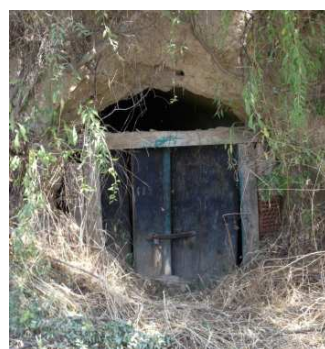
Sorszám: HV-18	LAKÓHÁZAK		
	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 152. - 154.		
HRSZ:	956/2, 957/2		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK			HELYSZÍNRAJZ
Fő utca 152.: Népi lakóház. Valaha ez az épület volt a Halásztanya. Sárfalú, nádtetős. A nyílászárók felújítottak, de eredetiek. Oldalhatárra épített háromosztatú ház. Fő utca 154.: Népi lakóház. Oldalhatárra épített, háromosztatú épület, vert fallal és nádtetővel. Oromfala deszka borítással készült. Valószínűleg az egyik utolsó halászház. Védendő a környezet: a telek és az út az árokpartig.			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			FOTÓK
Fő utca 152.: Az épület falai vizesednek, feltehetően a nem megfelelő csapadékvíz-elvezetés miatt. A csapadékvíz elvezetését követően a vakolatot ki kell szárítani és mészfestéssel (vagy páraátresztő festékkel) kell lefesteni. A nádtető javítása, pótlása javasolt. Fő utca 154: Az épület jó állapotban van, folyamatos karbantartással megőrizhető az állapota.			
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_84_ - Fő utca 152— Velence Értéktár Bizottság 2016_106_ - Fő utca 154— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.			2019

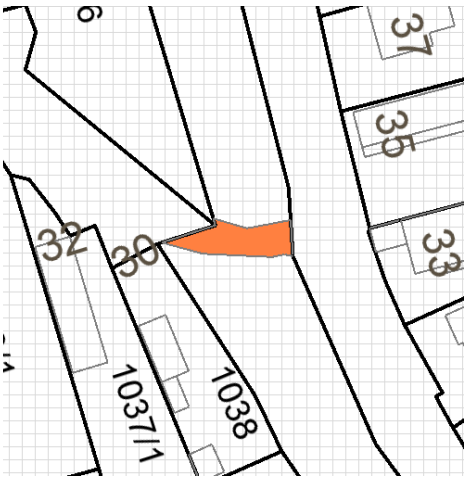
Sorszám:		ALSÓ PINCESOR	
HV-19	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	Pincesor Meszleny-temető és a benzinkút között		
HRSZ:	634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A pincesor valamikor a Meszleny temetőtől indult és a Bence-hegyen folytatódott, de az M7-es autópálya építése kettévágta. Az autópálya déli oldalán megmaradt rész benzinkúttól keletre található. Itt a mai napig borászkodnak a tulajdonosok. Kőboltozatú, kívül földdel borított pincék bejárati oldala többnyire kőből, néhol téglából épült.			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
A pincék bejáratai számos helyen felújításra várnak, a lepattogott felületű téglafalak és a megvetemedett nyílászárók javítása, cseréje javasolt.			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete			
Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
VÉB_2015_15 - Pincesor — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

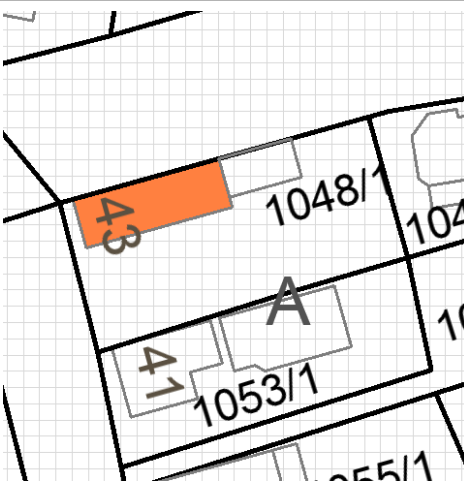

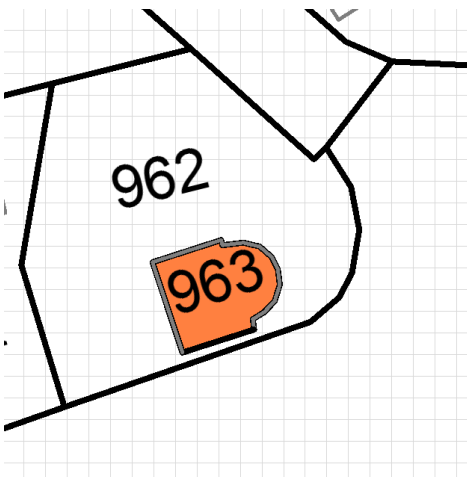
Sorszám:		PINCESOR	
HV-20	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Bencehegyi pincesor		
HRSZ:	239, 240, 241		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A 19. században már elterjedtek a kőből épített prэшázak, melyekhez az alapanyagot a Velencei-hegység kőbányáiban kitermelt gránit és kvarcit adta. A prэшázak fala sárfal, 20-30 cm-es mély sárral összera-kott alappal. A sárfal anyaga az agyagos föld, melyet feláztattak, majd szalmát, töreket szórtak rá. Ezután lovakkal megtípratták, talicskával odahordták az alaphoz. A falat a mester rakta vasvellával. Egyszerre fél méteres darabot lehetett felrakni, majd 2-3 hét száradás után lehetett folytatni a 61-65 cm széles fal felrakását, 1,5-2 méter magasságig. A tetők felépítéséhez a fa anyagot a Kárpátokból vették a fakereskedők, a borításhoz a leggyakrabban használt nádat a Velencei-tó adta. Két prэшáz telkét bekerítették, az autópályához legközelebb eső pince telke nincs bekerítve.			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
Az autópályához legközelebb eső pince prэшázi része (Hrsz.: 241) felújításra szorul. A homlokzat vakolata javítandó, a nyílászáró cseréje javasolt.			
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_28– Bencehegyi pincesor — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.			
2019			

Sorszám:		PINCESOR	
HV-21	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence, Sárgaföldes út		
HRSZ:	160/6, 160/7, 160/8, 160/9, 160/10, 160/11, 160/12, 160/13, 160/14, 160/15, 160/16		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A Velencei-hegység településein bizonyítottan már a korai középkortól termesztettek szőlőt. Az 1960-as évek végén egész sor partfalba fúrt, épület nélküli lyukpince jelent meg a Sárgaföldes dűlőben. Itt kaptak helyek azok a szőlősgazdák, akiknek a Pincevölgyet kettészelő M7-es autópálya építésekor lebontották a pincéjét. Ez a terület legegyszerűbb pince formája. Löszbe vajt, barlangszerű bortároló helyek, bejárati oldalán egy ajtós deszkaajtóval zárt. A bejárati oldalt mára téglából vagy kőből falazva építették meg. A lyukpincéket télen fúrták, általában 3 ember munkájával. Egyszerre 2 ember dolgozott és váltották egymást. Egyik ember ásóval, csákánnyal fúrta az agyagos sárgaföldet, a másik lapáttal kidobálta rövid nyelű szerszámokkal. Amikor elérték a kellő hosszúságot, akkor szellőzőlikat vágta rá ásóval. Oldalfalát lapáttal simára gyalulták, majd kiegészítették szalmával. Az égetés hatására kemény, mázatlan cseréphez hasonló réteg képződött. A lyukpincék hossza mindig a szőlősgazda szükségleteitől, szőlőjének nagyságától függött. Legtöbbször 2-2,5 m szélesek, 1,8-2 m magasak a „likpincék” így biztonságosabbak, nehezebben szakadnak be.			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
A pincék általánosságban jó állapotúak, két pince kivételével.			
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_16 - Pincesor — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.			
2019			

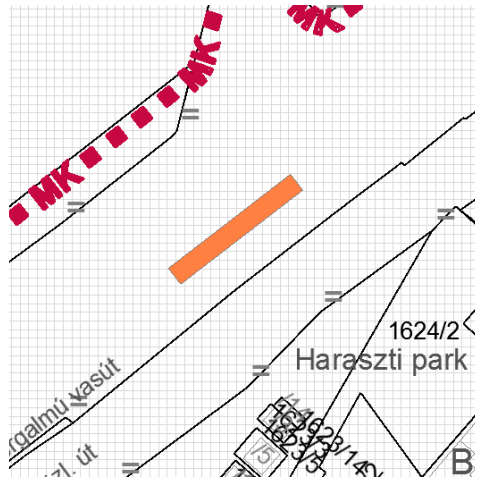
Sorszám:		KŐHÍD	
HV-22	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca		
HRSZ:	1045		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A híd egyíves kőépítmény. A patak folyásirányában lefelé ívben hajlik. Legnagyobb hossza 11,5 m. Szélessége 3,5 és 5,5 m között változik. A mellvéd magassága 50 cm, ami eredetileg kb 70 cm lehetett. A híd anyaga terméskő, a boltozat téglá, akár a Nagyhíd esetében. Korábbi mederalakítások és felújítások miatt a meder betonozott. A híd (ma, a betonozás után) a mederfenéktől számítva 3,7 m magas. Maga a híd „szeme” 1,6 m magas, legnagyobb szélessége ma 2,1 m. Korábban szélessége elérhette a 3 métert. A boltív 35-36 cm-s tömör téglából készült, a hídszerkezet anyaga velencei terméskő. A hídon ma csak gyalogosforgalom zajlik, e miatt a híd jó állapotban van. A Kishíd pontos korát egyelőre nem ismerjük. Nem szerepelt az 1818-as megyei hídösszeírásban. Az 1880-as kataszteri térképen mindenestre ilyen még nem látszik. Az 1884-es kataszteri térképen sem ábrázolták. Egyelőre feltehető, hogy ez után épülhetett. Az 1970-es években még korlátozás nélkül használták. Felújítása azokra az évekre esett.			
		FOTÓK	
			
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
A kőhíd jó állapotban van, szerkezeti károsodás nem figyelhető meg rajta.			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete			
Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
VÉB_2015_29 - Boltozott kőhíd (Kishíd) — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.			
2019			

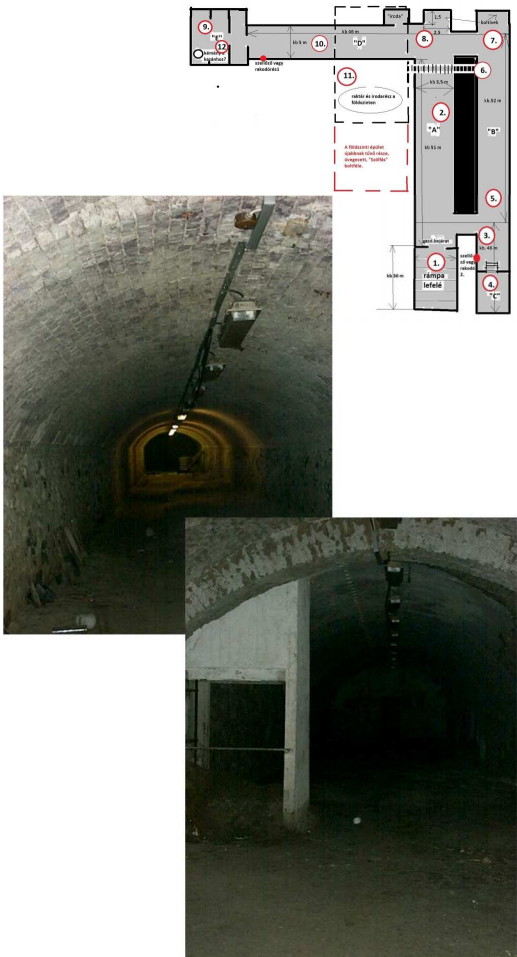
Sorszám:		LAKÓHÁZ	
HV-23	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 43.		
HRSZ:	1048/1		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
Lakóház, népi, átépített. Az átépítés során az utcai ablakok aránya megváltozott. Jó állapotú. Háromosztatú ház, ahol a helyiségek egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épültek. A központi helyiségek a konyhából nyíltak (első szoba, hátsó szoba). A belső tér átépített. (Valaha nyitott kéményes volt.)			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
Az épület jó állapotban van. A későbbi beavatkozások során célszerű az épület tömegének, stílusának megtartása, az anyaghasználatot is figyelembe véve.			
Források:			
25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete			
Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek			
2016_105 - Fő utca 43. — Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám: HV-24	VELENCE ÓSI TEMPLOMA—BOD KÁPOLNA	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Fő utca 158.	
HRSZ:	963	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Velence ősi templomát, a mai Bod kápolnát 1722-ben, valószínűleg középkori elődje helyén (esetleg anyagából is) építették. 1722-1830-ig Szent István király nevét viselte, több mint negyven évig volt Velence plébániatemploma. Az új templom megépítése után egyházi szempontból feleslegessé vált. 1861-ben id. Meszleny Ferenc ajánlatot tett a megvételére és a család temetkezési helyévé alakította. Lebontották a sekrestyét, amely a déli oldalon állt, meghagyták a szentélyt, de a szószéket is elbontották. A hajó egy része is lebontásra került, - így alakítottak a nagyobb templomból egy kisebb kápolnát, új nevén Nepomuki Szent János kápolnát. Ezután a velenceiek csak Meszleny kápolnának, a hetvenes évektől Bod kápolnának hívták. A háborúban nagyon megsérült, sokáig üresen állt, majd 1967-ben – mivel az egyház nem tudta felújítani - a község Bod László festőművésznek adta el, aki nagyon szépen rendbe hozta, nagy anyagi áldozatokkal. Évtizedekig időszakos képzőművészeti kiállításokat láthattunk a kápolnában. A Bod család sok régi szobor töredéket gyűjtött egybe a kápolnagáléria – valamikor szebb napokat látott – kertjébe. Az északi oldalon a vakolat alatt talált keresztes lovagok jelképe van befalazva.		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK
A kápolna jó állapotban van, a kőkerítés azonban felújításra szorul. Az épület eredeti funkciójának helyreállítása javasolt.		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_19 - Bod kápolna — Velence Értéktár Bizottság		
Fehér VÁRtervező Kft.		

2019

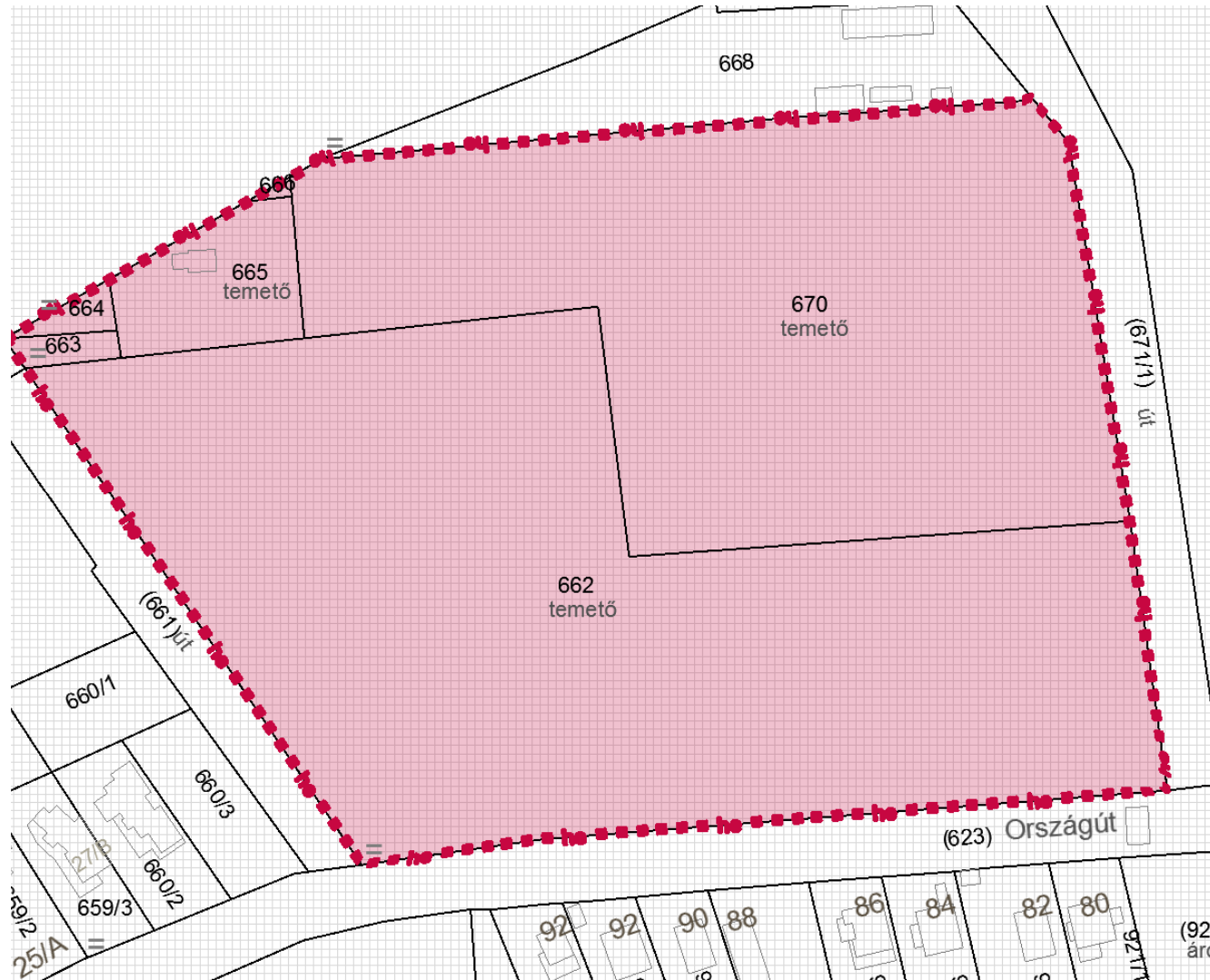
Sorszám: HV-25	VASÚTÁLLOMÁS	
	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi egyedi védelem	
CÍM:	2481 Velence Vasútállomás	
HRSZ:	4312	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
Az eredeti vasútállomás épülete hosszú, földszintes épület volt csempeburkolattal. Krassói Virgil terve alapján épült 1939-ban. Az eredeti épületet lebontották 2014-ben, a balatoni vasút vonal fejlesztésekor Az új épület az eredetihez hasonló építészeti kialakítással és épülettömeggel épült. Boltíves külső váróterme és zárható belső váróterme van. A mosdó helyiség az épület déli végében helyezkedik el. Piros cserépfedést és az oromfalon deszka burkolatot kapott az épület. A pillérlábak kővel kirakottak.		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS		FOTÓK
Kitűnő állapotban van.		
Források: 25/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek VÉB_2015_68 - Velencei vasútállomás — Velence Értéktár Bizottság		 Az állomás régi épülete
Fehér VÁRtervező Kft.		2019

Sorszám:		PETHEŐ-BELATINY PINCE	
HV-26	VÉDELEM JELLEGE:		
	Helyi egyedi védelem		
CÍM:	2481 Velence Fő utca 81.		
HRSZ:	880/2		
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ	
A pince az Ófalu lakossága által „Szölfa” néven ismert épület alatt található. A föld alatti pince L-alakú. Hosszabb és alacsonyabb, kettős szerkezetű szára kb. 97 méteres (dél-keleti részén folytatással, mely lefalazott). A rövidebb és magasabb szár 45 m hosszú. Mindkét szár végén speciális funkciójú raktárak találhatók. A föld felett különböző korokban épült, korábban palackozónak, majd boltoknak illetve raktárnak használt épület áll. A pince eredeti szerkezete meglévő magasságig terméskő, boltozata téglák. Az elmúlt évtizedekben hozzáépített kisebb részek jobbára betonból készültek. A pincét Petheő Imre földbirtokos építtette egyes források szerint 1860-ban, míg máshol az 1875-ös dátum szerepel. Petheő állami támogatással tanulmányozta a francia pezsgőgyártást üzemének felállítására. Résztben saját tulajdonú szőlőjével, résztben felvásárolt alapanyaggal gazdálkodott. A vertikum kiépítése és a velencei pezsgőkészítés piaci elfogadtatása az ő nevéhez fűződik. Petheő az 1880-as évek második felében eladta a pezsgőgyárat (és pincéjét) a budapesti szeszgyáros belatinyi Braun-családnak, amelynek egyik tagja, Belatiny Artúr az itt készített „Domino” márkanevű pezsgővel 1900-ban aranyérmét nyert a Párizsi Világkiállításon. Az üzem hanyatlásának körülményeiről nincsenek megbízható információk. Belatiny az I. világháború után Budafokon létesített modern pincészetet. A két világháború között és az után különböző termékek raktározására használták, a bortól és csemetéktől a lőszerig. A II. világháborúban óvóhelyként is működött. A világháború után ismét raktárként és teleltető helyként üzemelt.			
		FOTÓK	
			
JAVASOLT BEAVATKOZÁS			
A pince magán tulajdonban van, jelenleg üres.			
Források: Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek 2016_91 - Petheő-Belatiny-Fürdő pince— Velence Értéktár Bizottság			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

5. A helyi építészeti örökség települési értékleltára - Területi védelem

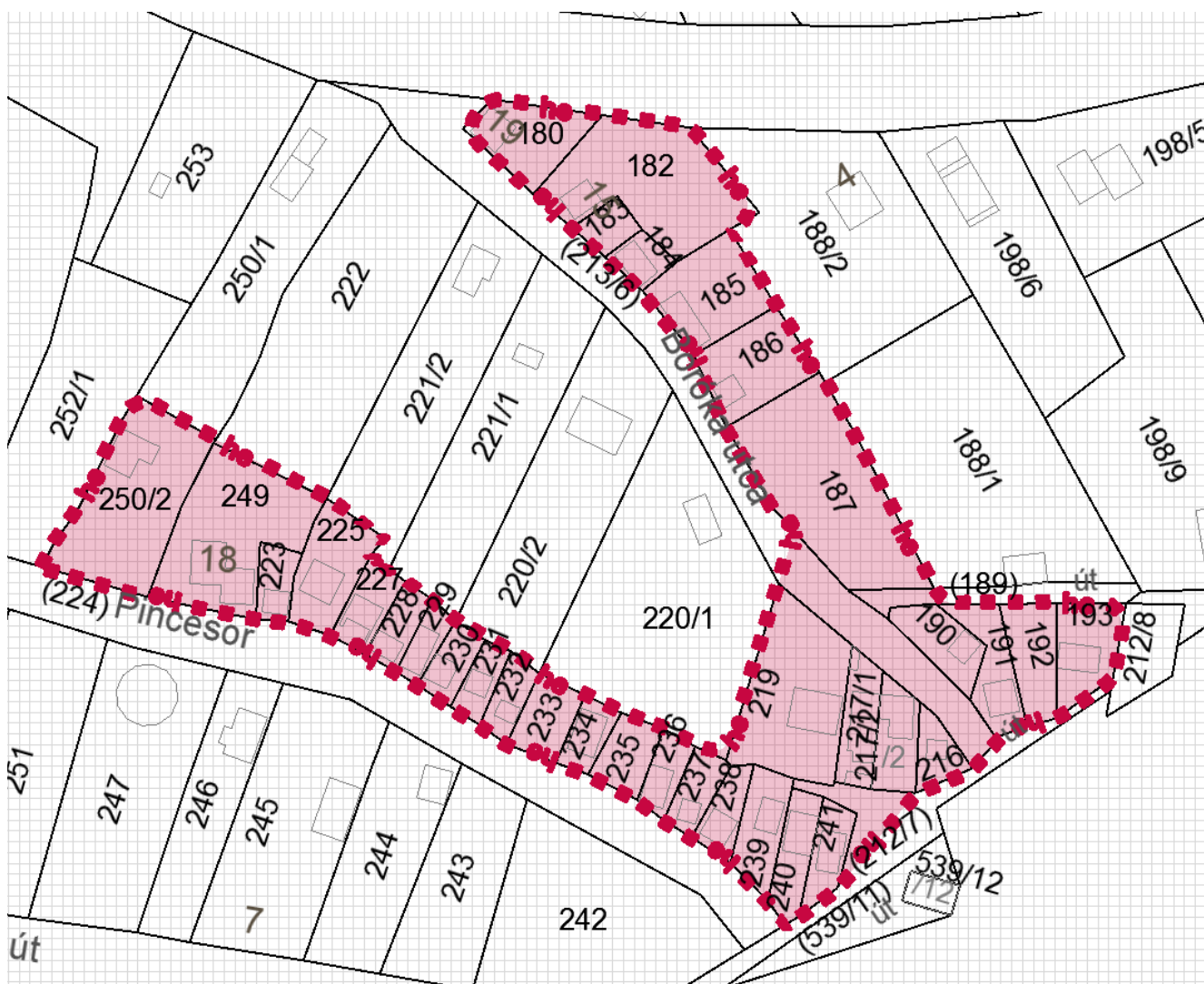
Sorszám	Cím	Név	Védelem	Helyrajzi szám
HT-1	Fő utca	FŐ UTCA UTCAKÉPE	Helyi területi védelem	809/1– 1086, a kijelölt terület alapján.
HT-2	Ország út	Temető és környezete	Helyi területi védelem	662, 663, 664, 665, 666, 670
HT-3	Pince sor és Boróka utca	Bence-hegyi pincesor és környezete	Helyi területi védelem	180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 213/6, 216, 217/1, 217/2, 219, 223, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241

Sorszám:		FŐ UTCA UTCAKÉPE	
HT-01		VÉDELEM JELLEGE:	Helyi területi védelem
HRSZ:		809/1– 1086, a kijelölt terület alapján.	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK			
A történeti településrész utcaképének megőrzése érdekében a Fő utca épületeit a Solt köztől az Enyedi utcáig helyi területi védelem alá helyezte az önkormányzat. Meg kell őrizni a terek és utcák kialakult kontúrját, ill. nyomvonal vezetését, ami nem változtatható telekmegosztás, vagy telekösszevonás esetén sem. Csak olyan utcaszűkület korrigálható, melynek szélessége a 8,0 m-t nem éri el. A közterületek burkolatát, utcabútorokat, hirdető berendezéseket az utcakép jellegzetességének megtartásával kell elhelyezni. A védett területén, ha az épület elhelyezés nem utcavonali, akkor a kerítésnek az utca kialakult nyomvonalát kell követnie.			
			
Források: Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek http://helyiertekek.e-epites.hu/ - Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter - Velence			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám:		TEMETŐ ÉS KÖRNYEZETE	
HT-02		VÉDELEM JELLEGE:	Helyi területi védelem
HRSZ:		662, 663, 664, 665, 666, 670	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK			
Helyi területi védelmet kapott a temető területe.			
			
Források: Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek http://helyiertekkek.e-epites.hu/ - Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter - Velence			
Fehér VÁRtervező Kft.		2019	

Sorszám: HT-03	BENCE-HEGYI PINCESOR ÉS KÖRNYEZETE	
	VÉDELEM JELLEGE:	Helyi területi védelem
HRSZ:	180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 213/6, 216, 217/1, 217/2, 219, 223, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		

Területi védelem alá kerül a műemlék Sár Szűcs Lajos pincéjét is magába foglaló pincesor, illetve környezete. A pincék, présházak általánosan jó állapotban vannak, rendezett környezettel rendelkeznek.

Források:

Helyi értékvédelem—helyi védett építészeti értékek
<http://helyiertekek.e-epites.hu/> - Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter - Velence